

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.

IV. ARG.

STOCKHOLM, 15 MAJ 1915.

Nr 10.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

utkommer den 1 och 15 i var månad.

Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan I
Redaktionstid: onsdag och lördag kl. 1/3—1/4.
Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.
Rikstel. Norr 600. Allm. tel. 147 29.
Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.

Prenumeration genom posten:
Pris för 1915 1 krona. Lösnummer 5 öre.
För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 1 kr. 75 öre i postanvisning till tidningens expedition.

Där deras plats borde varit.

Den gamla svenska lagstiftningsprincipen: så få och så omärkliga rubbningar av det bestående som möjligt har naturligtvis som vanligt samlat en stor styrka, även då det gäller en så omfattande reform som ny äktenskapslag.

Det är en alldeles utmärkt princip att följa, särskilt om man, av helt naturliga skäl såsom härvidlag, känner sig stå på osäker mark. Ju mera obekant man är med den mark man trampar på, dess ödesdigrare tror man naturligtvis varje steg vara. Endast den väg, som för tillbaka, är riktigt säker för den som helst ser åt det hållet.

Att till grund för förslaget ligger en allmän önskan att bereda kvinnan effektivare skydd i hennes ställning som maka och mor har lika kraftigt framhållits av förslagens anhängare, som motståndarna förfäktat att familjen (+ kvinnan?) och samhället hotades med undergång om förslaget skulle gå igenom. Även på detta håll var det kvinnans sanna väl det gällde. Att meningarna voro delade efter vars och ens individuella manliga synpunkt och personliga erfarenhet säger sig själv och någon större häpnad förmådde uttalandena icke framkalla — ens på ähörareläktaren.

Men helt säkert var det mer än en av kvinnorna, som, då hon lyssnade till männens debatt om den nya äktenskapslagen, kände sig frestad till ett leende vid den allvarliga varningen till riksdagen att besinna de ödesdigra följderna av en lagstiftning som skall bestå — i sekler. Tidsförloppet mellan åren 1448 och 1734 framhölls som den normala lunken inom familjerättsutvecklingen.

Skulle det vara alldeles främmande för nutida manlig tankegång, att en äktenskapslag tillkommer under något olika förhållanden 1734 och — 1915. Att det senare året har en faktor att räkna

Det finnes intet problem, över vilket en intelligent kvinna icke kan kasta ett nytt ljus. Genom att vi beröva oss kvinnornas hjälp i lagstiftningsarbetet begå vi en mängd misstag, icke endast då det gäller saker, som vi utträtta, utan än mera då det gäller saker, som vi försumma. Vi behöva kvinnorösträtten lika mycket för vår egen skull som för kvinnornas.

ISRAEL ZANGWILL.

Internationella kvinnokongressen i Haag 28—30 april.

När i mitten av februari månad inbjudan utgick från några holländska, tyska, belgiska och engelska kvinnor till en internationell kvinnokongress, uppmanades de länder, som ämnade låta representera sig vid kongressen, att utse 2 medlemmar var, vilka tillsammans skulle förbereda kongressen och utarbeta förslag till resolutioner. Denna s. k. resolutionskommitté arbetade omedelbart före kongressen i mer än en vecka och kunde också, när kongressen öppnades för deltagarna, framlägga ett vidlyftigt arbetsprogram.

Enligt detsamma skulle på förmiddagarna förhandlingar äga rum och på aftnarna offentliga möten anordnas.

De egentliga förhandlingarna började den 28 april på f. m., men redan kvällen förut hade kongressdeltagarna tillfälle att sammanträffa med varandra. Den holländska kongresskommittén hade nämligen inbjudit samtliga deltagare till ett enkelt samkväm i Dierentuin. Till denna sammankomst såväl som till alla andra hade allmänheten tillträde. Den stora konsertsalen, vilken rymmer 2,000 personer, var fylld till sista plats. Förutom många av de mest kända förkämparna för kvinnosaken i Amerika och Europa — Jane Addams, Aletta Jacobs, Chrystal Macmillan, Kathleen Courtney, Anita Augspurg, Lida Gustava Heymann, Rosika Schwimmer för att endast nämna några — märktes medlemmar av holländska regeringen och riksförsamlingen. I sin välkomsthälsning uttalade Aletta Jacobs sin stora glädje över att så många som 1,200 kvinnor, trots de svårigheter en resa under nuvarande förhållanden innebar, kunnat komma

med som det förra saknade, nämligen den kvinnliga sakkunskapen och — kritiken.

Att vid en lagstiftning av den mest vitala betydelse för kvinnor och barn män ensamt skola vara de bestämmande borde vara kränkande för en normalt utvecklad rättskänsla. Var det ingen blick som nedifrån salen höjdes upp till läktaren och vid åsynen av fruarna Agda Montelius, Emilia Broomé, Anna Wicksell, Frigga Carlberg och många fler kände sig en smula generad. Om hans samvetes röst bett hon

samma. Hon var förvissad om att var och en, vilken nation hon än tillhörde, skulle känna sig som bland idel vänner. På denna välkomsthälsning svarade först å de tyska kvinnornas vägnar dr. Augspurg. Hon talade med djup sorg om alla de internationella förbindelser, som brustit genom det hat, kriget fört med sig. En ljuspunkt fanns dock: kriget hade ej kunnat döda kvinnornas känsla av samhörighet och allmänmänsklighet. När en gång efter krigets slut det åter skall börja byggas bryggor mellan folken, då skall man också ta denna kvinnornas samhörighetskänsla i anspråk. Hon hoppades, att det rop, kvinnorna nu ville höja, skulle höras över hela världen: vi vilja ej förstörelse och hat, vi vilja kultur och vänskap. — Miss Courtney beklagade, att hon endast kunde tala å tre engelska kvinnors vägnar, då hon ursprungligen hoppats få representera 180 kvinnor. Hon hoppades emellertid, att förbindelserna mellan England och Holland skulle återupptagas en av de närmaste dagarna, så att åtminstone ett 20-tal skulle komma. Hon talade om den glädje, som sprifits bland Englands kvinnor, när inbjudan till kongressen kom, därför att ett tillfälle därigenom erbjudits kvinnorna att säga ifrån, så att det hördes över hela världen vad de tänka om kriget, icke såsom engelsmän, tyskar, belgier o. s. v., utan såsom kvinnor, och därför att de också kunde få visa, att de betrakta alla länders kvinnor såsom systrar. Därefter framfördes tack från samtliga vid kongressen representerade länder. Å Sveriges vägnar talade fröken Anna Kleman kraftigt och varmt.

nom att på heder och tro säga var sakkunskapen i den fråga det här gällde att lagstifta om fanns, så hade han som ärlig man haft endast ett svar att ge, det som klokhet, billighet och rättvisa bjöd honom.

När man anser kvinnan som seder- nas och de etiska värdenas väktare, så är det väl ingen mening i att hålla henne bortå från lagstiftningen, som har att behandla dessa frågor. Det är icke endast i samhällsnyttans och rättvisans namn kvinnorna begära rösträtt, de göra det även i logikens.

På onsdagsmorgonen öppnades kongressen av dr. Jacobs. Hon redogjorde för hur kongressen kommit till och meddelade att resolutionskommittén till kongressens president föreslagit miss Jane Addams, vilken med acklamation valdes till ordförande. Därefter vidtogs förhandlingarna omedelbart. Då under de tre dagar, som voro anslagna till kongressen, man endast hann att behandla de föreslagna resolutionerna, måste kongressen fortsätta även under lördagen.

Det var icke mindre än 14 olika förslag till uttalanden, som förelagts kongressen. Då det är omöjligt att gå in på dem alla, vill jag dröja vid dem, som knöto det största intresset vid sig. Dessa rörde:

vapentillverkning och vapenhandel, demokratiskt folklig kontroll av utrikespolitiken, landavträdelser och medling, skiljedom och undersökningskommission, kvinnans politiska rösträtt.

Man uttalade sig för att staten bör övertaga såsom statsmonopol all tillverkning, kontroll och handel av vapen och ammunition, då det visat sig, att den privata vinsten av vapenfabrikation utgör ett mäktigt hinder för krigets avskaffande. Ett radikalare förslag framkom från amerikanskt håll, vilket yrkade på upphörande av all vapenhandel mellan nationerna. Detta avsågs emellertid.

Resolutionen angående den andra i ordningen av de nämnda frågorna innebär en fordran på att utrikespolitiken ställes under demokratisk kontroll, d. v. s. under kontroll av parlamenten, samt tillägger att kongressen kan anse som demokratisk endast den statsform, där män och kvinnor äro i lika grad representerade.

Diskussionen om landavträdelse tog lång tid i anspråk och en mångfald förslag framkom. Man enade sig slutligen om ett uttalande av ungefär följande lydelse:

Internationella kvinnokongressen protesterar mot varje avträdelse av land utan att befolkningen i de annekterade områdena genom omröstning uttalat sig därför samt fordrar, att autonomt och demokratiskt styrelsesätt inte skall vägras något folk.

I frågan om internationella organisationer uttalades fordan på bl. a.

En permanent internationell konferens, i vilken även kvinnor skola ha säte, en permanent internationell medlingskommission, en permanent internationell skiljedoms- och undersökningskommission.

En resolution, som man från ett par olika håll önskade få struken, var den om kvinnornas politiska rösträtt. Man menade, att kvinnorna nu kommit samman inte för att begära rösträtt utan fred. Från motsatta hållet betonades, att vi kommit samman för att överlägga om vad kvinnorna i framtiden kunna göra för att förebygga krig och ett av medlen därtill är kvinnans politiska

Annonsera i Rösträtt för Kvinnor.

Annonspris 10 öre efter texten, 12 öre å textside pr mm.-höjd, spaltbredd 65 mm. Marginalannonser samt annons å bestämd plats 20 öre pr mm. Årsannonser 20 % rabatt, halvårs 10 % rabatt, kvartals 5 % rabatt. För annons till införing 1 eller 2 gånger torde likvid medfölja ordern. Annons bör vara insänd senast 5 dagar före tidningens utgivningsdatum till Rösträtt för Kvinnors expedition, Lästmakaregatan 6, Stockholm. För annonsavdelningen: Rikstel. Norr 600, Allm. tel. 14729, mellan 9 f. m. och 7 e. m.

LAGERSONS SKOMAGASIN

Jakobsgatan 18 - Fredsgatan 8

rösträtt. Beslutet blev, att man begär av den konferens, som skall fastställa fredsvillkoren, att den skall uttala sig för behovet av kvinnornas medverkan i det politiska livet i fredens och civilisationens intresse.

Först på lördagen hann kongressen fram till diskuterande av ett arbetsprogram för närmaste tiden. De viktigaste besluten man enade sig om äro de tre följande:

I. Att välja delegationer, vilka till samtliga regeringar i Europa och till Förenade staternas president skola överlämna de å kongressen fattade resolutionerna.

Den första av dessa resolutioner, som antogs utan debatt, lyder sålunda:

Vi kvinnor av skilda nationer, klasser, partier och trosbekännelser, förenade till en internationell kongress, ge uttryck för vår varma medkänsla för allt lidande, som de utstå, vilka offra sig i striden för sitt fosterland, vilken nationalitet de än må tillhöra.

Då intet av de krigförande länderna anser sig föra ett anfällskrig, utan fastmer kämpar för sin hotade nationalitet, fordrar den internationella kvinnokongressen att alla de olika ländernas regeringar måtte göra slut på blodutgjutelsen och inleda fredsförhandlingar. Kongressen fordrar uttryckligen att den blivande freden måtte bli varaktig och därför byggas på de grundsatsar, som äro inbegripna i de av denna kongress beslutade resolutionerna.

Rörande sättet, på vilket resolutionerna skulle överlämnas till makterna, voro meningarna delade. Miss Macmillan föreslog att en av kongressen vald delegation skulle överlämna resolutionerna till samtliga vid hovet i Haag ackrediterade ministrar. Rosika Schwimmers förslag, att flera delegationer skulle tillsättas, vilka direkt till regeringarna i Europas samtliga länder samt Förenade staternas president skulle överlämna resolutionerna, segrade. Till medlemmar i dessa delegationer utsåg kongressen sin president, Jane Addams, resolutionskommissionens ordförande Aletta Jacobs samt de två, som framfört och understött det segrande förslaget, Rosika Schwimmer och madame Genoli från Milano. De övriga utses av miss Addams.

II. Att tillsätta en internationell kommitté, vilken har att förbereda massmöten i alla vid kongressen representerade länder för demonstration för fred, varvid också de vid kongressen fattade resolutionerna skola stödjas.

Denna kommitté skall utgöras av samma medlemmar som resolutionskommittén. Förslaget om att dessa möten skola hållas samma dag, 18 maj, i alla länder, förkastades.

III. Att tillsätta en kommitté för att sammankalla en ny internationell kvinnokongress på samma ställe och vid samma tid, där den konferens kommer att samlas, vilken efter krigets slut skall fastställa fredsvillkoren.

Härmed voro förhandlingarna avslutade, och det återstod endast att upplösa kongressen. Avslutningsakten formade sig till verkliga ovationer för kongressens ädla, omutligt rättvisa och opartiska ordförande, för medlemmar av resolutionskommissionen och andra framstående kongressdeltagare. På förslag av dr. Augspurg, Tyskland, beslöts avsändande av ett hälsnings- och sympatitelegram till de engelska kvinnor, som voro anmälda till kongressen, men av olika skäl ej kunde komma, samt till de franska

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & Co

Kungl. Hofleverantör

Rikst. 4 29 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 50 48

Sveriges äldsta, största o. bäst renommerade specialaffär i

Siden- & Ylle-Klädningsstyger

Prover t. landsorten skändas gratis o. franco.

Omvägar.

"Nu rösträttskvinnor, skola ni visa vad ni duga till — nu är det tid att genom ett aktivt arbete i 'statsnyttans' tjänst skaffa respekt för er själva och därigenom även för den sak ni representera!"

Har ni hört den maningen någon gång under den gångna vintern?

Förmodligen har ni både hört och följt den: man skall icke hava hjärta i bröstet för att låta den gå alldes ohörd förbi sig. Men...

Det synes mig ändå som om allt detta myckna arbete, som många av oss i år slita upp sig i, för oss endast är en omväg, och för dem det gäller, kan presteras lika bra och lika villigt av kvinnor, som på grund av sina åsikter icke anse sig ha rättighet att arbeta för de rent feministiska synpunkterna.

Vi veta ju, att det icke finnes något överflöd på verkliga feminister, och vi som äro det böra först ihågkomma att all den hjälp vi nu kunna lämna för att något jämna ut de skriande missförhållanden männen skapat, endast blir en bråkdel av den verkliga nytta vi göra, om vi i dessa tider, liksom under de bättre, arbeta för den sak, i vilken vi tro att samhällets frälsning ligger. Resultatet kommer visserligen icke att omedelbart föreligga, vare sig i form av strumpfästningar eller matlagningskurser, men när det i sinom tid kommer, sker det därför, att vi aldrig förtröttats och aldrig låtit några andra företeelser, av vad art de vara må, skymma vår syn. I kraft av detta resultat skall vi äro värden, som mångfalt överstiga allt vad vi nu kunna drömma om att nå, även om vi flädde oss för att breda ut oss till mat för frusna och olyckliga att stå på.

Det är icke min mening att någon av oss skall missunna någon god sak någon god människas hjälp; och de finnas främst kanske bland oss, som ha råd att spanna sig själva framför mera än ett tungt lass. Vad vi därvid framför allt böra ihågkomma, är blott att varken den sak, som ligger oss främst om hjärtat, eller de människor de nu rasande olyckorna hårdast drabbat, ha råd att undvara ett uns av den kraft, vi kunna ägna vår egen sak.

Välja vi, av spontant medlidande eller medborgerlig plikt känsla, i år andra vägar för vårt arbete, blir det i varje fall endast omvägar, som dessvärre icke endast öka våra bördor, utan också bidra att uppskjuta vår seger.

Ty, icke sant, det finnes väl ej en enda av er som icke är övertygad om, att detta och föregående års historia aldrig skulle ha skrivits i blod, om vi kvinnor fått ha någon medbestämmanderätt över hur samhället använde de pengar vi, likt andra medborgare, giva samhället?

Det heter att vi väcka ond blod om vi i dessa tunga tider arbeta för rösträtten, "för våra egna intressen!"

Detta synes mig, med förlov sagt, vara ett kortsynt tal. Vi ha ju hitintills icke gjort oss några vidare illusioner om vår egen popularitet i denna manbyggda värld. Av vad anledning låta vi nu imponera på oss av en så självfallen företeelse som att vårt krav skall vara det första, som skall sättas i skymundan nu, när det gäller på helt annat sätt akuta kriser?

Ha vi någonsin på allvar trott, att vi skulle mötas av lovsjungande och ett gott uppförandebetyg, för att vi vilja

kvinnor, som velat vara med, men av sin regering hindrats däriifrån. Förslaget mottogs med varmt bifall, och i detta bifall låg också en hyllning till dr. Augspurg, som på ett så ädelt, varmt och storsinnat sätt föreslagit denna hälsning till de franska och engelska kvinnorna.

På aftnarna voro offentliga föredrag anordnade, varvid man en afton utslutande sysselsatte sig med kvinnorösträtt och krig, och en annan med kvinnan och kriget. Vid ett av dessa tillfällen höll fröken Anna Lindhagen ett av varm känsla buret föredrag om folkens rätt att själva bestämma sitt öde och mot påtvingad skilsmässa från nationell och kulturell gemenskap.

Intrycket av kongressen skulle emellertid bli alldeles ofullständigt, om jag icke också tillade några ord om stämningen under den. Det är omöjligt att nu klart skönja i vad mån kongressen kan verka för uppnående av fred och för dennas framtida betryggande. På en punkt ligger dock kongressens stora betydelse i öppen dag, icke minst för dem, som haft den stora lyckan att närvara vid densamma. Den har i väsentlig mån stärkt kvinnornas samhörighetskänsla med varandra, den har stärkt vår tro på att det, som förenar människor och folk i grunden är större och starkare än det, som skiljer dem åt. Den har givit oss alla, som haft den ovärderliga förmånen att vara med, en tillitsfullare syn på framtiden, ett hopp om att arbetet för folkens förböring ej skall varaktigt hämmas genom det pågående världskriget, utan skall upptagas med ökad energi och hänförelse. Den hänsynsfullhet, den finhet och takt, den kärlek, med vilken de olika ländernas kvinnor bemötte varandra och diskuterade de mest ömtåliga frågor, vittna om, att mitt under det hatfyllda kriget de krafter leva och verka, som en gång skola bygga upp en ny tid och en ny kultur — det mellanfolkliga broderskapets och fredens.

Anna Holm.

24,151 namn på 3 dagar.

Från flera håll hade framställts en önskan att möjlighet skulle beredas alla de tusenden kvinnor över hela Sveriges land, som, själva hindrade att närvara vid Haagkongressen, med sina tankar och goda önsknings följde kongressens arbete, att ansluta sig till dess stora syfte: fredens återställande. För att tillmötesgå denna önskan, lät den svenska kongresskommittén införa ett utpropp i tidningarna med anmaning till kvinnorna att inom tre dagar insända sina namn till kommittén. Oaktat någon propaganda eller organiserad namnsamling på denna korta tid helt naturligt icke hann igångsättas, kunde kommittén vid den fastställda tidens utgång telegrafera till kongressen, att kommitténs vädjan till förmån för ett sympatiuttalande för kongressens syfte på den korta tiden av 3 dagar besvarats av 24,151 svenska kvinnor, "förenade i en brinnande önskan om fredens återställande".

Under de närmast följande dagarna inkommo ytterligare 3,613 namn, varför slutsumman av namn, som kommittén åtagit sig att befördra till Holland, blev 27,764.

47

Västerlånggatan
(f. d. Barnängens lokal).

ASTRID SÖDERQUIST
KAPPAFFÄR
1 Klass Damskrädderi.

Alltid väl sorterat lager i fördelaktiga prislägen.
Specialité:
J. A. WETTERGRENS FABRIKATER.

vara med och kritisera, vad de maktägande ha gjort?

Och vilka äro vi — hur lång sikt har vår syn och vårt hopp — att vi inför det första ropet: "Gömmen eder på det att samhället icke behöver mäta värdet av er hjälp, som det måste mottaga, emedan det icke kan vara den förutan" lystra till med en undergiven kvinnlighet, som var söt och klädsam för femtio år sedan, men som sedan dess i svett och försakelse och mycken möda genom hundratals arbetande kvinnors inskrivande blivit, som vi trodde, väl skrinlagt på hyllan, för att på sin högsta höjd tagas ned till förvisning i ett framtida feministiskt museum.

Det finns ett norskt ordspråk som säger: "Pene barn ber icke — men så får de heller icke noget!"

Det är ett bra ordspråk för rösträttskvinnorna att komma ihåg — kanske allra mest i Sverige!

Gwen.

MARIKA STJERNSTEDT: *Den grymma läxan.* Albert Bonniers förlag. Pris 25 öre. 26 sid.

Ingen borde försumma att för det billiga priset av 25 öre skaffa sig Marika Stjernstedts broschyr "Den grymma läxan", som utgör ännu ett dokument till de uttalanden om kriget, som föreligga av våra främsta författarinnor och feminister. Broschyren utgöres i huvudsak av det föredrag författarinnan hållit i vissa orter i mellersta Sverige och när det nu föreligger i tryck, får man hoppas att det sprides till alla delar av landet. Skriven med Marika Stjernstedts klara och fulländade stil och besjälad av den varmaste medkänsla, utgör broschyren den kraftigaste vädjan för freden. Det är Belgiens olyckliga öde, som författarinnan speglar i en serie skräckfulla bilder, som visar oss ett litet, idogt och högtstående folks ödeläggelse under krigets demon. Belgiens skövade land, de ödelagda hemmen, de förstörda konstskatterna, de lidande, olyckliga människorna, som sakna tak över huvudet och som i främmande land måste leva av andras barmhärtighet, står det inte som en fruktansvärd illustration till det pågående världskriget, som så brutalt stryper kulturen och folkens alla utvecklingsmöjligheter och bör icke alla krafter sättas i gång för att från mänskligheten lyfta denna dess största förbanelse.

Det är medkänslan med ett olyckligt folk och ett härjat land, som drivit Marika Stjernstedt att fatta pennan och tala för Belgiens sak och för dem, som ännu äro nog lyckliga att leva utanför krigets skådeplats, borde tanken på andras olycka måna dem att i någon mån lindra de lidanden, som övergått Belgiens folk och att med en skärv visa sin medkänsla. Mycket har redan skänkts, men mycken nöd återstår ännu att lindra.

G. H. E.

Ett nytt trevligt Kafé & Konditori under namn
Skeppsbrocaféet & Konditoriet
är öppnat 18 SKEPPSBRON 18
Allm. Tel. 42 26
Servering av: Kaffebruskar, Thesupper, Kaffe, The,
Choklad och Smörgåsar.
OBS! Goda varor, billiga priser!
A. HELIN.

RING ANTON BRODENS JURIDISKA BYRÅ Utför alla Juridiska o. PRIVAT-DETEKTIVA uppdrag diskret, fort och billigt.
Allm. Telefon 201 63 68 VÄSTERLÅNGGATAN 68, STOCKHOLM. Rikstelefon 144 68.

Förvärvsverksamhet — en förödmjukelse.*

Att den nuvarande äktenskapslagstiftningen, vilken med några obetydliga ändringar daterar sig från 1734, behövs ersättas med en ny, som bättre harmoniserade med nutidens och även framtidens omdöme och åsikter om det viktigaste förhållandet mellan kvinna och man, därom har man länge varit enig. Men det gick långsamt med den saken, så långsamt att vi först blevo otåliga, sedan resignerade och slutligen började hoppas, att det skulle draga ut så långt på tiden, att Sveriges kvinnor innan dess kunnat vinna sin fulla medborgarrätt och sålunda haft möjlighet att själva bevaka sina intressen och framhålla speciellt kvinnliga synpunkter vid utarbetandet av ett lagförslag, som dock berör dem minst lika mycket som männen.

Emellertid ligger nu förslaget till lag om äktenskaps ingående och upplösning färdigt att slutligt antagas av årets riksdag och troligen träda i kraft den 1 jan. 1916. Allmänna mening om förslaget är att det är ovanligt väl utarbetat med fullt tillgodoseende av alla parter berättigade krav. Även kvinnorna äro nöjda och de ha även skäl därtill, åtminstone till största delen. Men det är ett par punkter, som vi aldrig skulle varit med om att framlägga, och som vi ej vilja godkänna. Första momentet i § 3 lyder: Har kvinnan under trolovningstiden blivit hävdad av mannen, brytes likväl trolovningen, och bär mannen huvudsakligen skulden därtill, *give han henne skäligt skadestånd.* Då kvinnornas åsikt rörande denna punkt emellertid redan förut genom L. K. P. R:s Verkställande Utskotts skrivelse till Lagutskottet kommit till synes i denna tidning, förbigår jag den här, oaktat ännu mycket skulle kunna sägas därom. Den andra punkt, som hos under-tecknad och många andra väckt harm, är den om *underhållsskyldighet efter äktenskapskillnad*, eller rättare sagt ett yttrande i motiveringen till denna bestämmelse. Kapitel 6 § 22 mom. 1 säger nämligen:

"Varda makar skilda i äktenskapet, och finnes den ena efter skillnaden bli va i behov av bidrag till sitt tillbörliga underhåll, äge rätten åläggas andre maken utgöra sådant bidrag, efter

* Denna artikel har på grund av utrymmesskäl måst överstå från föregående nummer.

ty med avseende å hans förmåga samt övriga omständigheter prövas skäligt. Underhållsbidrag må likväl ej tillerkännas make, som huvudsakligen bär skulden till skillnaden. Träder den berättigade i nytt gifte, skall bidrag ej vidare utgå."

Häremot är intet att invända. (Jag bortser härvid fullkomligt från stadgandet i paragrafens andra punkt, vars kategoriska bestämmelse angående skuldmomentets inverkan på rätten till underhåll väcker stora betänkligheter.) Om en man efter giftermål med en rik kvinna lämnar sitt yrke, med vilket han förut försörjt sig, för att helt ägna sig åt något ideellt, men ej inkomstgivande arbete, och äktenskapet efter 10—15 år upplöses genom skilsmässa, kan det måhända, i synnerhet om han är gammal, bliva svårt nog för honom att återgå till sitt förra yrke eller att inom ett nytt söka vinna sin utkomst. I ännu högre grad är detta förhållandet med kvinnorna. Om de under ett mångårigt äktenskap helt ägnat sig åt hemmets vård, är det föga troligt, att de, även om de före äktenskapet ägnat sig åt ett yrke, efter en kanske 20-årig bortavaro äro skickade att återupptaga detsamma. Till och med kvinnor, som äro skickliga i sitt yrke, ha svårt, ja, nästan omöjligt att få anställning, om de närma sig 50-talet, huru mycket mera då den, som länge ägnat sig åt annat arbete. Där emot borde naturligtvis vid skilsmässa efter ett kortvarigt äktenskap underhållsskyldigheten ej utsträckas längre än ett eller annat år, under vilken tid en ännu jämförelsevis ung person med någon energi bör kunna tillägna sig erforderliga kunskaper för att på något sätt försörja sig. Men ingalunda borde det vara meningen, att den ena maken (i de flesta fall hustrun) skall sitta hela sitt liv med händerna i kors och låta sin f. d. make försörja sig, därför att vederbörande haft den äran att under några år vara den andres make. Enligt den ovan citerade paragrafen skulle det också, som om rätten skulle avgöra, vad härvidlag borde anses skäligt, och då fick man förlita sig på rättens omdöme härom. Men i motiveringen om underhållsskyldigheten heter det särskilt med hänseende på hustrun: "Stundom har hon genom sitt giftermål blivit försatt i helt nya och förbättrade ekonomiska och sociala förhållanden och under äk-

tenskapet vant sig vid ett annat levnadssätt än det hon tidigare fört; kanske har hennes ställning i samhället genom äktenskapet blivit sådan, att det icke utan skäl kunde kännas förödmjukande för henne, om hon såg sig tvungen att ägna sig åt förvärvsverksamhet. — — — Och — — — synes det vara något för rättskänslan sårande, att makarna skola genom skillnaden försättas i alltför olika ekonomiska villkor."

Att f. d. makar, som ju ej mera hava något gemensamt, utan äro tvänne fristående människor, som i de flesta fall icke längre umgås med varandra, att dessa komma i olika ekonomisk ställning — — huru kan det sära rättskänslan mera, än om av tvänne syskon den ena genom arv eller giftermål kommer till rikedom och oberoende, medan den andra får sträva och knoga för livets nödtorft? Då synes mig ett icke ovanligt förhållande inom äktenskapet vara långt mera sårande, nämligen när hustrun sliter ut sig i arbetet för att få de alltför knappa hushållspengarna att räcka till, medan mannen samtidigt med vänner och bekanta förstör långt större belopp på restauranger eller andra nöjen. De två äro ju fortfarande ett, vilket dock väl ej kan sägas om fränskilda makar.

Vad som emellertid huvudsakligen mötts med indignation bland kvinnorna är lagberedningens av omtanke för hustrun gjorda uttalande, att hon kan ha kommit i sådan samhällsställning, att det kan kännas förödmjukande för henne att försörja sig genom arbete. Vad menas med detta? Vilken ställning i samhället skall man inneha för att arbetet skall bli en förödmjukelse? Och varför skulle det vara mera förödmjukande för den, som varit gift, att försörja sig med hederligt arbete, än för den ogifta? I alla självförsörjande kvinnors namn protesterar jag mot en sådan uppfattning av arbetet. Ett samvetsgrant och efter bästa förmåga utfört arbete hedrar den som gör det, men kan aldrig bli en förödmjukelse. Långt större synes mig den förödmjukelsen att för mitt uppehälle nödgas taga emot understöd av en person, som jag intet kan ge i gengäld och med vilken jag ej längre vill ha något gemensamt, anledningen därtill må nu vara vilken som helst. Jag har alltid beklagat dem som nödgats taga emot ett sådant understöd, beklagat dem emedan jag tänkte mig att de genom sitt äktenskap utvecklats eller rättare sagt ombildats — ty en utveckling kan

Sommarhem åt feriebar.

En vädjan till landsbygdens rösträttsföreningar.

Från ordföranden i Örebro länsförbund av F. K. P. R. hava vi mottagit nedanstående vädjan med begäran om införande, en begäran, som vi så mycket hellre villfara, som vi veta att arbetet för skollovskolonier icke är främmande för våra rösträttsföreningar, vilka på sina håll redan sedan lång tid tillbaka upptagit denna gren av social verksamhet:

På sitt nyligen hållna årsmöte fattade Örebro länsförbund ett beslut, som är värt att följas av F. K. P. R. landet runt: om samarbete för att skaffa sommarhem på länets landsbygd åt fattiga skolbarn från Örebro stad. Av de Örebroborna, som äro i största behov av lantvistelse, kunna omkring två tredjedelar komma med i stadens skollovskolonier, för vilka särskilt Örebro F. K. P. R. nedlagt ett intensivt arbete. Det återstår sedan omkring ett hundratal barn, alla från mycket fattiga hem och i kanske lika stort behov av lantluft.

Hur många hundra, kanske tusen, barn bli männe i Stockholm och landets andra storstäder över, när kolonierna fyllts? Och i år, efter denna nödens vinter, är behovet naturligtvis ojämförligt större än någonsin förr. Här är ett tillfälle för alla landsbygdens F. K. P. R. att göra en insats i hjälparbetet.

För att erhålla s. k. feriebar från Stockholm kunna föreningarna lämpligast vända sig till sekreteraren i centralkommittén för feriebar fröken Marianne Bolin, Karlavägen 59 eller fru Hanna Granlund, Klara folkskola, Stockholm, vilka båda stå i kontakt med de olika skolorna, samt till dem meddela sommarföräldrarnas namn, yrke och tydlig postadress, varefter respektive ombud i Stockholm hos vederbörande prästerskap ha att inhämta närmare upplysningar angående sommarföräldrarnas anseende i orten och lämplighet i övrigt. Endast välartade barn utsändas. Dylika meddelanden böra vara gjorda före den 1:sta juni.

sådant ej innebära — till parasiter, som ej längre kunna existera som självständiga varelser, men aldrig har jag kunnat föreställa mig att det kunde vara en skam för dem att arbeta. En skam för dem är endast att ej vilja arbeta, om de ha förmåga därtill.

Valborg Ulrich.

Blommor.

Av Anna Lenah Elgström.

Det händer en ganska ofta att man vid läsningen av Rösträtt för Kvinnor mitt i en till synes mycket torr röst-rättsnotis plötsligt stöter på något, som gör att man måste knäppa hop händerna och le mot hela sitt kön i rörd ömhet och viska: O, Ni kvinnor, o Ni alla kära systrar! Så gjorde jag härom dagen, då jag läste den lilla notisen om folkoröstningen angående kvinnans rösträtt i en del av Amerikas förenta stater, vilken förekom i näst föregående nummer av denna tidning och som slutar sålunda: "I Massachusetts hade en stor mängd kvinnor samlats på åhörarläktaren och då voteringsiffrorna tillkännagavs — 196 röster för — 33 mot — läto de hela fång av gula narreiser dala ned över församlingen." Är icke ett sådant litet drag så vackert, att man leende av stolthet måste viska: O, Ni kvinnor, kvinnor!

Ty detta tysta blomregn, denna stolta, blida åtbörd av värdig tacksamhet för en rätt, är den icke en av de små, mitt i vardagslivets gråhet ofta fram-brytande glimtar, som visar en detta något av varmt högsinne, av ursprunglig poetisk eld och omedelbar känslkraft, som är vårt häcklade kön eget och vilket påminner en om dess livgi-

vande, värmande, i slösande ädelmod uppoffrande grundprincip — påminner en om våra mödrar, om alla de stora, goda och ädelmodiga kvinnor som, om icke alltid kroppsliga mödrar, dock varit mödrar för generationer, andliga mödrar, själafostrarinnor. Och vid tanken på dessa ler man än varmare sitt: O, kvinnor, kära systrar! Mänsklighetens lastdjur, tänker man, släktenas syndabockar, evigt kuvade, hänade, förtryckta — vilka djup av överflödande storsinne måtte Ni icke gömma, Ni som fått så litet, så litet frihet, så litet lycka och dock alltid gett och alltid kunnat ge — ge mer och mer, allteftersom Ni mera finna Er själva, Er egenart. Er gång genom seklerna på väg mot den — — ser man genom skymningen och obemärktheten skall man finna den lik ett blomstertåg — stilla i tålig slutenhet, i seg, lugn motståndskraft, i oförgångligt ädelmod, som evigt glömt och förlåtit, och evigt nedtrampat, lika evigt åter rest sig i ny kraft ha Ni gått där och strött blommor över det hårda livet genom Er hängivenhets storhet, Er godhets skönhet. Männan ha förrrat sig, tagit fel om livets rätta värden och jagande dimbilder, fyllt världen med fasa och kaos. Men Ni ha alltid stått där Ni stått, liksom i livets centrum, med handen på dess hjärta, stått

stilla och välkomnat de vilsefarande hem igen till det väsentliga. Hjälta ha viskat Er namn: "Moder!" på dödsbädden — stora snillen ha i tysta stunder erkänt sin skuld till någon kvinna — alltid en kvinna — vilken i kraft av sitt väsens djup, sin kärleksklarsyn förmått förstå det ingen annan i tiden varit mogen fatta. Sålunda, prisade ibland, häcklade ibland, men aldrig förstadda ha Ni dock alltid förstätt att hjälpa och lisa, att bära andras bördor och stillatigande även Edra egna. I oändlig hängivenhet ha Ni gett ut och bort Er själva, men innerst inne, tack vare århundradens vana vid oförstående och hän, förmått att vara Er själva nog. På det rätta sättet, utan självskhet, utan bitterhet, på mödrars sätt, vilka utan att alltid själva vara lyckliga dock förmått att lyckliggöra.

O, Ni kvinnor, kvinnor, mycket ha Ni fått lida och tåla, mycken trældom och försmädelse, men är det icke som om just denna Er yttre förnedring tvingat Er, de bästa av Er, att resa Er i envist oberoende, i oryggligt förlitande på det enda Ni haft att lita Er till — Er samvete! Är det icke som om all den yttre inskränkning man tvingat på Er, kommit Er att rikta blickarna inåt, utspanande det väsentliga i livet, dess verkliga värden bakom alla

de skenvärden samhället så småningom belamrat det med. O Ni kvinnor, alla kära systrar — jag skulle önska mig en mästares ord, ord skönare än allt annat i världen för att därav bilda blommor till Er ära, härliga kransar åt Edra tinningar, massor av gula narcisser att hölja Er med på den punkt av Er vandring genom världen för att finna Er plats, där Ni nu tysta och förtröstansfulla stå — den punkt vi kallat fredskongressen i Haag.

Ty är det icke så att denna tilldragelse i kvinnorörelsens och därmed även i kvinnans historia står som det hittills klaraste uttrycket för kvinnans nya medvetande av att hennes speciella värden och synpunkter, kärleken, samhörighetskänslan och alla de andra värnande egenskaper hon i och med sitt moderskap är satt att framföra, icke längre kunna, icke längre få sättas i andra rummet. Om deras rätt har hon väl alltid i sitt innersta hjärta varit övertygad — den kristna religion vi alla tillhöra har ju visat henne det. Men männens värld har visat henne något annat, — i den har hon väl sett kristendomen erkänd som statsreligion, men i verkliga livet en helt annan religion "statsnyttan" proklamerats som det enda vilket duger i verkligheten. Och har hon icke hört till de klokare av sitt kön, har hon i tysthet tryckts

Herr Laurins aftonbön.

Det är numera nästan banalt att säga, att hr Carl G. Laurin är den kvickaste karlen i Sverige. Alla veta det. En del vet t. o. m. att han är nästan för kvick, ty man kan få för mycket av det slaget också. Man kan visserligen avfärda alla företeelser här på jorden med ett bonmot och ett fint smålöje, men man riskerar lätt att småningom inte bli tagen riktigt på allvar. Hr Laurins kvickhet sprakar och bländar, den lyser inte med humorns stilla, värmande låga. Den talar till förståndet och ej till hjärtat. Hans spirituella vanvördighet skonar ingen. Hans smidiga franska klinga sticker både till höger och vänster, politiskt sett, mest dock åt vänster. Han älskar att se sig högt ovan något så lumpet som de dagspolitiska striderna, och dock kommer hans renodlade aristokratiska blod i (låt vara mycket lätt) svallning vid allt som tyckes honom på minsta vis smaka demokrati — fortfarande rent politiskt sett. Hr Laurin är en fulländad typ i sitt slag och som sådan mycket sympatisk. Men han skall icke tro sig i stånd att i *allt* som händer och sker kunna tala som befullmäktigt ombud för den fint bildade, belästa, djupt konstnärliga och reflekterande Svenska Folkviljan. Därtill tar han dock stundom för lätt på företeelserna: en axelryckning, en gasconnade, och så är det färdigt!

Jag tror, att hr Laurins ord betyda mycket för vissa människor. Det är egentligen denna tro som satt pennan i min hand. Ty att förf. till "Svensk självprovning" skall få stå oemotsagd i allt vad hans rörliga intellekt narrar honom in på, det tycker jag knappast är rätt. Därtill gölla hans ord säkerligen för mycket inom åtskilliga, visserligen exklusiva, men betydelsefulla kretsar.

Det var nu närmast om hr Laurins svar i en uppmärksammanad enquête, anordnad av S. S. U. H:s organ "Unga krafter" rörande möjligen förefintliga "brister i absolutismens idé". Vad hr Laurin tänker därom är emellertid i detta ögonblick för mig av mindre intresse. Men han passar samtidigt på att i förbifarten ge en släng — inte den första för övrigt — åt någonting helt annat:

"Från idealisternas vilda raseri fräls oss milde Herre Gud, beder jag av hjärtat var-

je morgon, och då kvinnorösträtten, som ingen egentligen vill ha, blir genomförd 'av ideella skäl', då skall jag bedja den om kvällarna också."

"Av ideella skäl!" Hr Laurin vet nog att man kan sätta citationstecken kring vad som helst och göra det löjligt? Men känns det inte liksom en liten aning om att saken är en smula för lätt avfärdad med detta? Vet inte hr Laurin att det finnes många människor, som äro färdiga att falla ner på sina bara knän och tacka den Vårherre, som han anropar i helt annat syfte, för att det finns idealister i världen?

Ja, av ideella skäl önska kvinnorna rösträtt och av praktiska också. Hr Laurin har kanske aldrig tänkt på exempelvis den saken, att om kvinnans politiska rösträtt nu varit genomförd i vårt land, så hade ålderdomspensioneringen sannolikt inte sett ut som den nu gör vad kvinnorna angår. Det må väl vara "praktiskt" så det förstår! Det talas om "kvinnorösträtten, som ingen egentligen vill ha". Den senaste opinionsyttringens 350,000 namn äro naturligtvis "inga!" Kvinnor runt hela världen, sammanslutna i Internationella rösträttsalliansen, kvinnor från alla kontinenter, av olika raser, hudfärg, vanor och bildning — de äro naturligtvis "inga!" Och de män som, numera litet varstans i världen, önska medborgerliga rättigheter åt kvinnorna, antagligen mest av "ideella" skäl — de äro också "inga!"

Det kan inte falla mig in att diskutera de ideella och praktiska skälen för kvinnorösträtten med hr Laurin. För det första därför, att han säkerligen ej önskar diskutera dem med mig, och för det andra därför, att hans ögon väl knappast komma att falla på dessa rader. "Beware oss milde Herre Gud!" — — — Men jag ville ändå tala och rädda min själ och ansåg därvid Rösträtt för Kvinnor vara rättaste forum.

Hr Laurin kommer säkert att få bedja sin litanian om kvällarna också. Ty kvinnorösträtt hör till de saker, som, ehuru ofta långsamt, förr eller senare arbeta sig fram till verklighet våra höner förutan. Den är ett led i evolutionen; kommande generationer skola förundras sig över att det en gång i världen kunnat stå så mycken strid om den saken.

Man må stå likgiltig inför kravet på kvinnorösträtt, man må hata det intill döden — men man viftar inte bort det med en handrörelse! *Jus Suffragii.*

av föreställningen om de rent manliga synpunkternas ofelbarhet och överhöghet och det tvivel på sig själv och sina tankar denna föreställning inspirerat. Dock — den världsbankrutt vi nu bevittna torde ha lärt även de skyggaste av kvinnorna att det är de som haft rätt.* I Haag se vi dem därför göra, icke det första, men det hittills kraftigaste försöket till protest mot det nuvarande virrvarret i en enbart manstyrd värld med dess fruktansvärda moraliska dualism, där etik står mot etik i oförsonlig motsats — en moral för mannen, en annan för kvinnan, en för staten, en helt annan för individen — med hat och hämnkänslor, fördomar och beskylningar på alla håll.

Utom ett — det där den lilla skaran kvinnor från stridande och neutrala länder samlats. O, Ni kvinnor, kvinnor med Ert "känslbetonade själsliv", ert "illogiska tänkande", Er "oförmåga att befria Er från små synpunkter och fatta de stora", att "fria från fördomar döma rättvist", Ni ha alltså förmått det knapp någon av människans upplysta, oväldiga, logiska släkte ansett vara möjligt, där de sitta fast i var sitt trask av nationalhat och nationalfördomar — ha förmått att mötas som

* Då jag säger "kvinnorna", menar jag aldrig de få av oss, som äro krigsentusiast och tillika med männen jubla över stridens uppfostrande makt. Ty de äro inga kvinnor.

vänner, avhandlande ett *gemensamt mål!* Hustrur, mödrar, systrar, vänner till män, vilka kämpa mot varandra, ha de dock kunnat räcka varandra handen och le mot varann — sorgset intill döden måhända, men kärleksfullt likt bedrövade systrar.

Ty med goda, älskande kvinnoögons klarsyn ha de sett till botten av det förfärliga lidande som nu övergår världen och sett den grundval av *gemensamt* orättfärdighet, *gemensamt* förnekande av livets alla högsta värden till förmån för rent egoistiska och materialistiska intressen, varifrån det uppstigigt och som deras kära nu gemensamt lida och betala för.

"Our common crime, our common sorrow", sades det därborta i Haag. Sådant säga kvinnor, kunna blott kvinnor säga.

Sådana ord strö blommor av hopp över vår arma jord. De säga oss att kanske det dock finnes en väg ut ur det stora hatet — om mödrarna även i strid med fäderna neka att lära sina barn annat än kärlek och barmhärtighet även mot fiender — om kvinnorna av den fruktansvärda världsoyleka, vilken nu övergår oss lärt sig klarare än förr sin plikt att som livets mödrar med myndighet och klokhet hävda sin naturs värnande, fredande egenskaper såsom mer än förr de *bestämmande*.

Kom icke vårt hopp på skam!

De engelska kvinnornas "krigstjänst".

Under ett krig i vår tid, när millionhären skall tagas ut bland rikets alla manliga medborgare, beröras kvinnorna på ett sätt, som aldrig förr av de omkullkastade förhållandena, och ett större ansvar än eljest faller på dem i det som rör hela landet. Det var i känslan härav, som Englands kvinnoföreningar redan vid krigets utbrott började diskutera frågan om att organisera och utbilda kvinnor att övertaga de mäns arbete, som togo värvning. Ett förslag härom till regeringen avvisades dock utan vidare såsom onödigt. Och med de snäva förhållanden, som i England råda i fråga om kvinnors rätt till yrkesarbete, var det ej möjligt att på privat initiativ utträta något nämnvärt. Kvinnorna hänvisades till Rödakorsarbetet och att sticka — sticka i oändlighet till soldaterna.

Månaderna gingo och det blev med tiden tydligt att kvinnornas arbetskraft skulle bli nödvändig. Men regeringen, som aldrig förr erkänt betydelsen av kvinnors insats i samhällets liv, som gjort allt för att få kvinnorna till sina fiender, regeringen drog sig i det längsta. När slutligen i februari månad utkom en förordning, att gossar mellan tolv och fjorton år skulle få tagas från skolan för att användas i lantbruksarbete, blev kvinnornas indignation allt starkare, och ledande artiklar i deras tidningar ställde fram det orimliga i att omkring 5,000 yrkeslärlärdä kvinnor gingo arbetslösa, medan barn på tolv år togos ut från skolan till hårt arbete. Då kom i mitten av mars regeringens cirkulär om "kvinnornas krigstjänst". Regeringen uppmanade kvinnor, som ville tjäna sitt land, att anteckna sig i ett register för det arbete de ville utföra som ersättningsarbete för män, som gått i krigstjänst. Detta deras arbete skulle vara lika viktigt för fosterlandet som fälttjänsten, kallades krigstjänst, och skulle hedras därefter. Särskilt för vapenindustrin och klädestillverkningen för arméns behov behöves arbetskraft, och meningen skulle vara att få reda på hur stor reserv av kvinnliga arbetare, utbildade och outbildade, man kunde göra räkning på.

Med kännedom om regeringens föregående ställning till kvinnorörelsen kan man ej undra på om kvinnornas glädje över att äntligen bli erkända som nyttiga samhällsmedlemmar blandades med en viss misstro från de förr så totalt ignorerade kvinnoföreningarna. Samma dag cirkuläret utsänts, fattades vid ett massmöte av rösträttskvinnor (United Suffragists) enhälligt en resolution om, att då kvinnorna nu uttryckligen förklarades göra krigstjänst för fosterlandet genom att upptaga de stridande människors arbete, uppmanades regeringen att som konsekvens härav erkänna kvinnornas medborgarskap och vid första lämpliga tillfälle lägga fram förslag om kvinnorösträtt. Vidare fordrades, att samma lön som männen haft skulle givas dem, som skötte människors arbete.

Rösträttskvinnornas tveksamhet inför cirkuläret koncentrerade sig i fordran på vissa garantier för att ej en nedpressning av arbetslösheten och exploatering av oorganiserat och således oskyddat kvinnoarbete skulle äga rum. Dessa garantier eller skyddsåtgärder voro: lika lön för lika arbete under förutsättning av utbildad arbetskraft, tillräcklig yrkesutbildning, samt anskaffning och inspektion av bostäder, särskilt för de kvinnor, som skulle arbeta i lantbruket.

Rösträttstidningarna konstaterade med en viss humor att männen nu officiellt upptäckt, att kvinnorna hade egenskaper, som kunde berättiga dem till arbete även utom hemmet. Att 6 å 7 miljoner kvinnor i Storbritannien redan arbetade i olika yrken hindrade ej "Times" att betrakta det hela som kvin-

nans första framträdande, hennes stora chance att visa vad hon dugde till. — I Tyskland och Frankrike hade kvinnorna utan vidare ryckt in på sina mäns platser, men i England fingo de steg för steg och med tvekan tillåtelse att försöka sådana farliga yrken som chaufför (dock ej alls för droskbilar), polis, biljettförsäljare och hisskonduktörer. Endast inom posten användes kvinnlig arbetskraft i något större utsträckning.

Vid ett möte mellan kvinnoföreningar och manliga fackföreningar visade det sig, att fackföreningarna voro minst lika ivriga som kvinnorna att hålla på principen om lika lön, då de fruktade, att inkastandet på arbetsmarknaden av billig arbetskraft skulle föranleda massavskedande av män för att tvinga dem att taga värvning, och hela arbetsstandarden därvid pressas ned.

Kvinnotidningarna fortsatte att diskutera saken och möten höllos. Det framhölls hur underbetalt arbete förstör arbetarens hälsa, initiativ och energi, tills arbetaren slutligen endast gör skäl för svältlönen. Kvinnorna beklagade, att de ej fått börja under hösten med yrkesutbildningen, så att de varit färdiga, när det behövdes. Det är få yrken, säger "The Common Cause", där kvinnor ej kunna ersätta män, om de få samma utbildning, lön och villkor i övrigt, och kunna de ej, är det i de flesta fall muskelstyrkan som fattas. — Det påpekades vidare vikten av att fackföreningarna öppnades för kvinnliga medlemmar.

Kvinnornas fordran på en representativ kvinnokommitté, som skulle i samarbete med regeringen och fackföreningarna ordna förhållandena, tillmötesgick regeringen på det sätt, att handelskammarens president i mitten av april sammankallade representanter för 18 kvinnoföreningar till ett möte för överläggning i frågan. Presidenten meddelade där att dittills 33,000 kvinnor antecknat sig. De flesta av dessa hade förut vana vid något yrke, ehuru ej alltid för det, de anmält sig vilja utöva. Regeringens mening var att vid behov av kvinnlig arbetskraft skulle först användas de arbetslösa kvinnor, som vore anmälda vid den lokala platsförmedlingen, och först därefter, för att utjämna tillgången, de som antecknats i registret. Med hänsyn till att soldatrekryteringen väntades taga ökad fart, skulle snart en mängd kvinnor behövas. Angående lönerna meddelade han, att de lokala kommittéerna, som först ej haft att befatta sig med löneförhållandena, nu blivit ålagda att meddela varje arbetsökande de olika yrkestaxorna. Vid betingarbete hade regeringen bestämt att lönerna skulle bli desamma som för människors arbete. För arbetsgivarna skulle påpekats vikten av att människors platser hölles öppna för dem efter kriget. Kommittéer för att ordna bostadsförhållandena voro i verksamhet på flera ställen, men många fler behöves, och vid detta arbete vore regeringen tacksam för kvinnoorganisationernas hjälp. Utbildningskurser för lantarbetare voro redan i gång och flera olika kurser skulle ordnas vid behov. — Efter presidentens meddelanden följde diskussion, varvid kvinnorna framlade sina önskemål, bl. a. minimilön för okvalificerat kvinnoarbete beräknad lika som för människors, fler kvinnor använda i statens verk, bättre inspektion för det kvinnliga arbetet och bättre villkor vid arbetet i vapenfabrikerna, där förhållandena nu vore olidliga, en gedignare yrkesutbildning samt de gifta kvinnornas jämställande med de ogifta. Fordran på en permanent kvinnokommitté, som skulle bevaka de rösträttslösa och organisera och därigenom skyddslösa kvinnornas intressen framhölls särskilt, för

A. P. ANDERSSONS MÖBELAFFÄR
STOCKHOLM
 Gamla Kungsholmsbrogatan 26
 (andra huset från Drottninggatan)
 Stort lager af finare och enklare
MÖBLER
 i ek, mahogny, valnöt samt andra
 träslag afven målade, till billigaste priser.
 Allm. Tel. 114 10 Riks Tel. 65 05

**Kvinnorna under vapen —
 en kulturfare.**

Under ovanstående rubrik finnes inför i n:R 18 av tidskriften Forum en artikel av fru Frigga Carlberg, som förtjänar läsas i de vidsträcktaste kretsar. Efter att inledningsvis ha berört tron på att kvinnornas växande makt och inflytande skulle varsla om den nya dag, som skall frälsa vår olyckliga jord från blodskulden, övergår författarinnan till en granskning av förhållandena, sådana de te sig i verkligheten:

Att under sådana förhållanden som de nu rådande, skriver fru Carlberg, då nationerna kämpa den blodigaste kamp världen ännu sett, även kvinnor kunna gripas av stridslust och i vild förtvivlan över sitt folks och sitt lands hotade existens gripa till vapen, är endast naturligt och följderiktigt i det kulturskede vi nu befinna oss.

I varje stor, epokgörande tilldragelse i världen ha kvinnorna tagit del som stridande och — icke minst — som offer. Många av dem ha modigt och glatt lidit martyrdöden för sin hänförelse. —

Författarinnan övergår så till ett färskt exempel, Belgien, där kvinnorna grepo till vapen vid försvaret av sina hotade hem, men tillägger:

Det är kvinnornas sysslande med vapen under fredstid, som är den stora faran. Det börjar som lek, som sport, ett angenämt tidsfördriv med en falsk nimbus av ungdomlig käckhet, mod och patriotism över sig och utmynnar i — vad? —

Vart det leder visar författarinnan med exempel från England, där förslag framkommit om en militäriskt organiserad kvinnlig skyttekår, som vid behov skulle ställas till krigsdepartementets förfogande och hon fortsätter:

Den som ivrar för likställighet mellan könen, står kanske härvidlag inför ett nog så kinkigt problem. Det är ju fråga om en för kvinnan ny yrkesutbildning, kanske en ny förvärvsmöjlighet och — böra icke i konsekvensens namn alla banor stå henne öppna?

Lyckligtvis finns det större synpunkter än kvinnosaken, nämligen människosaken. D. v. s. både mäns och kvinnors högsta gemensamma intressen. Kvinnofrågan är endast ett led — ehuru onekligen ett av de viktigaste — i den stora sociala rörelsen, som arbetar för en bättre och värdigare mänsklighet, en högre och finare kultur.

Att de kvinnor, som ävlas att få bruka vapen, kunna drivas av ädla motiv, får icke betvivlas. De vilja försvara sina hem, heter det, försvara svaga och hjälplösa mot råhet och övervåld. Vilken kvinna skulle icke känna sig berättigad att skjuta ned den soldat, som gjorde sig skyldig till nesligt våld mot ett barn t. ex., även om det skulle kosta henne livet? Vet hon då icke att hon har de rikaste tillfällen att taga sig an dessa barns skydd under djupaste fredstid och mot andra än soldater i krig?

Hon kan göra det långt effektivare genom att arbeta för bättre sociala förhållanden och en förnuftigare lagstiftning än genom att skjuta ned en eller annan av förbrytarna. Detta slags värnplikt borde kvinnan känna som sin första plikt och för att fylla den behöver hon varken kunna fäkta eller skjuta. Det finns ett ordspråk, som visst har engelskt ursprung, att då genomsnittsmannen säger: "Det är vackert väder i dag, låt oss gå ut och skjuta något", så säger genomsnittskvinnan: "Det är något som lever — låt oss taga vård om det."

Kvinnor och krig! Kvinnor och dödan- de! De begrepp orden representera stå som oförenliga motsatser, som värme och köld, som liv och död. —

Medlemmar av F. K. P. R. i Stockholm få gratis avhämta ett exemplar av Landsföreningens och lokalföreningarnas nu utkomna årsberättelse å Röst-rättsbyrå, Lästmakaregatan 6.

Ur L. K. P. R:s årsberättelse.

Några siffror från 1914 års stadsfull-
 mäktigval.

I L. K. P. R:s årsberättelse för 1914 finnes inför en tabell utvisande deltagandet i förra årets stadsfullmäktigval, utarbetad med stöd av inkomna uppgifter från 46 F. K. P. R. För jämförelsens skull äro även siffrorna för mennens deltagande på samma orter införda. Härav framgår att, medan kvinnornas deltagande i allmänhet något understiger mennens, siffrorna för de förra på många ställen likväl utvisa en stigning sedan förra valet, och på icke mindre än 7 platser överstiger procenttalet röstande kvinnor de röstande mennens. Detta är förhållandet i Falun, Hjo, Kalmar, Mariestad, Simrishamn, Söderhamn och Sölvesborg. Störst är skillnaden i Söderhamn, där 40.8 proc. av de röstberättigade kvinnorna begagnade sin rösträtt mot 28.2 proc. av de röstberättigade mennerna. Det minsta antalet röstande kvinnor i förhållande till röstande män visar Strängnäs med 49.4 proc. kvinnor mot 90.0 proc. män. Därefter kommer Ströms- stad med 41.2 proc. kvinnor mot 74.8 proc. män. Medeltalet röster, som äges av personer, som begagnat sin rösträtt, är genomgående lägre för kvinnorna; det utgör 10.7 proc. för kvinnor mot 16.2 proc. för män. Antalet valda kvinnliga stadsfullmäktige utgör 23 på 17 platser. Av dessa voro valda av: de frisinnade 9, de moderata 9, socialdemokraterna 1, vänster och socialdemokrater 1, de frisinnade och nykterhetsvännerna 1, de borgerliga 1 och kvinnliga gruppen 1. 21 av de valda äro medlemmar av F. K. P. R.

Örebro länsförbund

hade årsmöte den 11 april i Örebro, var- vid 17 ombud från 8 av länets 9 föreningar voro närvarande. Års- och revisionsberät- telser upplästes, varjämte ansvarsfrihet för 1914 års förvaltning beviljades. Arbetsut- skottet omvaldes och består av fröken Maja Forsslund, Kopparberg, ordf., fru Elsa Perselli, Örebro, v. ord., fröken Clara Lundh, Karlskoga, sekr., fröken Hilda Karlsson, Örebro, v. sekr., fru Gerda Åström, Kumla, kassaförvaltare, samt fru Selma Liljekvist, Hallsberg. Revisorer blevo fröken Hulda Hedberg och fru Hilda Ekman, Kumla. Mötet beslöt trycka 100 ex. av länsförbundets stadgar och årsavgiften bestämdes till 10 öre pr medlem. Ombuden lämnade med- delanden av intresse från lokalföreningar- na, varvid framgick, att de flesta förening- ar ägnat sig åt någon form av hjälpar- bete. Även dryftades utsikterna för direkt rösträttsagitation och för bildandet av nya rösträttsföreningar. I Laxå hoppades man snart få en förening till stånd, och även andra orter i länet ha bearbetats för detta ändamål. Länsförbundet anslög en summa för prenumeration å Röst-rätt för Kvinnor för länets sanatorier och badorter. Mötet beslöt även verka för anskaffande av som- marhem för s. k. feriebarn från Stockholm och Örebro. För att stegra kvinnornas in- tresse för sociala frågor framkom en del förslag, bl. a. fröken Forsslunds, att för- bundet skulle anhålla, att Bergman-Öster- bergska fonden bestodade utgivandet av en Vägledning i sociala och politiska frågor att gratis utdelas bland kvinnorna. Mötet uttalade därefter önskvärdenheten av lokal- föreningarnas samarbete med andra kvin- noorganisationer, exempelvis Vita Bandet, där sådana finnes. Ett förslag att anord- na sjukvårdskurser avslogs, enär sådana redan hållits på de flesta orter inom länet.

SKODON
 köpas ovillkorligen fördelaktigast hos
Fabrikslagret RECORD
 32 Gamla Kungsholmsbrogatan 32 — Stockholm.

**Tyska, Engelska
 Franska, Ryska**

Kunskaper i språk äro av största värde för var och en. Den, som i tal och skrift behärskar ett eller flera av de stora världsspråken, har alla utsikter att skaffa sig en värlövad och säker plats. Språkkurserna vid vårt korrespon- densinstitut äro utarbetade med största omsorg av akademiskt bildade språk- lärare och genomsedda av infödda språkmän. Ännar Ni därför lära tyska, engelska, franska eller ryska språken, bör Ni vända Er till vårt korrespondensinstitut. Våra kurser ha av fackmän och elever erhå- lit de amplaste lovord. Vårt 16-åriga, framgångsrika arbete på korrespondens- undervisningsområde bär vittne om det stora förtroende, som kommit oss till del. Bland våra elever ha flera, se- dan de studerat språk uteslutande efter vår metod, avlagt realskole- eller student- examen i dessa ämnen. Eder ålder eller boningsort utgöra ej något hinder vid vår undervisning. Våra avgifter äro **anmärkningsvärt låga** och betalningsvillkoren **synnerligen förmånliga. Vårt korrespondens- institut är det äldsta, största och förmånliga i Sverige.** Vi ha hittills undervisat över 74,000 personer. Skriv därför redan i dag efter pro- spekt genom att ifylla nedanstående ku- pong och sända den i öppet kuvert, fri- märkerat med 4 öre!

**Hermods
 Korrespondensinstitut**

Prospektbegäran

Hermods Korrespondensinstitut
 Österg. 57 C. Dir. H. S. Hermod. Malmö.

Sänd mig gratis och utan någon som helst förbindelse å min sida Ert pro- spekt över Edra **språkkurser!**

Namn:

Adr.:

Rösträtt för Kvinnor 207 1/2 15.

Under nykterhetsdebatten

på onsdagen i Första kammaren erinrade hr Carl G. Ekman under tal om det lokala ve- tot högerens ledare om att över de mest en- visa nej ha de största reformerna gått fram till seger, såsom t. ex. rösträttsreformen i Danmark, där den fulla medborgarrätten tillerkänts såväl män som kvinnor. Talaren framhöll därpå det orimliga i att höger- hos oss nekar kvinnorna rösträtt under den förevändningen att hemmet är den enda värld, där de kunna och böra verka, men samtidigt avskär dem möjligheten att utöva något inflytande på frågor, vilka liksom nykterhetsfrågan är av avgörande betydelse för denna samma världs lycka.

Advokattirman ÅREBERG och SCHRÖDER
 Luntmakaregatan 7 (hörnet av Kungsg.) Stockholm.

FAMILJERÄTT
 (Arvs- och Aktenskapstvister, Boskillnader Testamenten) samt övriga juridiska uppdrag.

FERM EXPEDITION. MODERAT ARVODE.

Danmarks nya grundlag i hamn.

Efter riksdagens upplösning har man i Danmark skridit till nya val, vilka utfallit så, att de hemförlovade medlemmarna av folketingsrådet återvaldes. Av de 114 folketingsmännen är endast en, nämligen högermannen Wulff emot den nya grundlagen, som nu är tryg- gad och med den kvinnornas politiska rösträtt. Behandlingen av frågan i den nyvalda riksdagen samt konun- gens sanktion, vilken kommer att äga rum den 5 juni, äro nu endast de form- saker, som erfordras för att lagen skall träda i kraft.

Den nya äktenskapslagen,

avseende äktenskaps ingående och upp- lösning, förelåg till behandling i riksdagen lördagen den 8 maj. Resultatet blev att båda kamrarna i stort sett, om också med betydande skiljaktigheter i vissa punkter, antogo förslaget. Lag- utskottets sammanjämningsarbete be- gynnades omedelbart och torde resultatet av detta inom några dagar föreligga till antagande.

Huskvarnamötet.

Det är nu fastställt att talarna vid det offentliga mötet i Huskvarna bli- va: fröken *Anna Whitlock*, fru *Augusta Widebeck* och fru *Gerda Hellberg*. Vidare kommer en talare från Dan- mark att redogöra för den danska se- gern. Detaljerat program för sommar- mötet kommer att inflyta i 1 juninum- ret av Röst-rätt för Kvinnor.

Arbetet ute i landet

måste på grund av utrymmesskäl överstå till nästa nummer.

Stockholms F. K. P. R.

anordnar tisdagen den 18 maj kl. halv 8 samkväm å *Margareta hushållsskolas lokal, Drottninggatan 71 a. Ämne för diskussion blir Makars egendomsför- hållanden och inledes av jur. kand. Eva Andén.*

att denna kvinnornas krigstjänst ej skulle bli dem till direkt skada.

Presidenten tackade för de uppslag han fått och ställde i utsikt ett nytt möte för blivande diskussion. — Något egentligt resultat av kvinnornas fram- ställningar tyckes dock ej än visat sig, att döma av de ytterligare klagomål över "svettning" vid arbeten för sta- tens räkning och dåliga arbetsförhållanden som fortfarande framkomma. De glädjande undantag, där kvinnorna behandlas lika med män, torde snarare bero på fackföreningarnas protester mot en hotande konkurrens av billigt arbete. Men början är gjord till kvin- nornas frigörelse från de stränga band, som så länge hållit tillbaka deras arbetsfrihet och Englands kvinnor konstatera åtminstone en god följd av kri- get.

Gertrud Rodhe.

Malens Havsbad Restaurang
vid kurorten Malen, 3 min. fr. Båstads station.
Säsong 1 juni—1 sept.
rekommenderas.
Inneh. Nanny Holmstrand.

"Det omöjliga, som måste ske."

Genom en stor del av den frisinnade landsortspressen har gått en cirkulärledare, i en tidning undertecknad J. B—tt, som i hög grad varit ägnad att uppväcka förvåning och en högst berättigad indignation hos alla kvinnor, som äro insatta i den fråga, varom artikeln handlar. Under rubriken "Det omöjliga, som måste ske" söker författaren genom insinuationer och obehövade påståenden — närmast med anledning av Rosika Schwimmers föredrag i Stockholm och kvinnokongressen i Haag — att kasta en skugga över kvinnornas fredssträvanden, över kvinnorörelsen och alldeles särskilt över rösträttskvinnorna. Vi nöja oss med att ur den för övrigt rätt osammanhängande artikeln anföra följande provbit:

Det är ju nämligen ett ofrånkomligt faktum, att det stora flertalet kvinnor i de kämpande nationerna med nästan lika stor iver som männen ägnade sig åt den chauvinistiska hetsen vid krigets utbrott och därefter lika energiskt medverkat i arbetet på att möjliggöra krigets fortsättande intill nationernas yttersta krafter. Icke minst ha ledarinnorna av rörelsen för kvinnans rösträtt i stormaktslandens uppsträtt som fullödig "nationalister".

Var och en som någorlunda följt med i den in- och utländska rösträttspressen vet att detta icke är sant. Om det är några, som upprätt och verkat i motsatt riktning, så är det rösträttskvinnorna och just de ledande rösträttskvinnorna såväl i "stormaktsland" som i de små länderna, i de krigförande såväl som de neutrala. Detta har också i en artikel i Sundsvalls Tidning, där samma cirkulärledare funnits införd, med "ofrånkomliga fakta" bevisats av fröken Elin Wahlquist, som i kronologisk ordning från dagarna närmast efter krigsutbrottet och till nu redogör för vad som av Internationella kvinnorösträttsalliansen och dess ledande kvinnor i olika länder åtgjorts såsom protest mot kriget och till förmån för freden, en i sanning imponerande lista. Fröken Wahlquist påminner om att Internationella kvinnorösträttsalliansen är "den enda internationella förbindelseled, som ej avslutits av de lidelser världskriget framkallat", och hon nämner Jus Suffragii, den internationella rösträttstidningen, som genom sin hållning i dessa provande tider förvärvat sig hela den internationella kvinnorösträttsorganisationens beundran och tacksamhet och kan stå som ett mönster för andra tidningar.

"Dessa kvinnostävanden i fredens och kulturens intresse ha ännu ej lämnat några spår i världshändelserna", säger fröken Wahlquist. "Men de äro dock, tyckes det mig, så gott som den enda hoppfulla glimt i allt det hat och all den blodsutgjutelse, som står som en tjock dunst över världen." Vi instämja med fröken Wahlquist.

Ett leve för Danmarks nya grundlag
utbragtes från åhörarläktaren i folketinget den historiska 23 april, då Danmarks kvinnor finge rösträtt. Den som bröt mot den traditionella tystnaden var den danska kvinnorörelsens nestor, hedersordföranden i Dansk Kvindesamfund, den nu 79-åriga fru Jutta Bojsen-Möller. Politiken, som omtalar händelsen, säger att det var riktigt, att det första levet för den nya grundlagen utbragtes av en kvinna och att denna kvinna var fru Jutta Bojsen-Möller.

HERMAN HÅKANSON
FÄRG- & KEMIKALIE-AFFÄRER
Rikstel. 96 49. 9 Gref-Thuregatan 9 Allm. tel. 96 49.
REKOMMENDERAS. Medlemmar af F. K. P. R. erhålla rabatt.

Söders "English School"
Tjårhovsgatan 5. Allm. Tel. 866er 82 86.
Engelska lektioner o. översättningar.
ANNIE I. SCOTT.

I villa i Mölle
uthyras 2 möblerade rum, det ena med balkong. Egna ingångar. Härlig utsikt. Pris för varje rum 75 kr. för sommaren. Närmare genom »A.» Ängelholm.

Maskinmärkning
Hålsömnad
utföras väl uti
ELIN MADÉNS MÄRKNINGSATELJÉ,
12 Lilla Vattugatan, hörnet av Brunkebergstorg.
Rikst. Tel. Norr 811. Allm. Tel. 11905.

Modemagasinet
100 Drottninggatan 100
REKOMMENDERAS.
Moderata priser. Allm. Tel. 123 92

För resande att beakta!
Löofs hotell ARVIKA rekommenderas!

FÖRLOVADE.
Smakfull möblering.
Ingen som skall sätta bo får försumma att begära skisser och fotografier från
Hultkrants renoverings-atelier
Arvika. Rikst. 241.
Obs. Endast verkligt gamla pietetsfullt renoverade möbler uti allmogestil och högre stilar, synnerligen lämpl. för Matrum, Vardagsrum, Hallar, Villor. Fina referenser och intyg från belätna köpare på begäran.

Louise Blomberg
TVÅL- & PARFYMHANDEL
39 Vesterlånggatan 39
REKOMMENDERAS
Allm. Tel. 2817.
Kammar, Borstar, Svamp m. m.

Hur man gör gott.
Tidningen Ny Tid i Göteborg har avslöjat förhållandena vid tillverkningen av majblomman, vilka äro sådana att de i sanning ge anledning till reflexioner: medan man med ena handen söker minska ett samhällsont ökar man ett annat samhällsont med den andra. Här som på så många andra områden är det kvinnorna, som få sitta emellan, det är den kvinnliga arbetskraften, som exploateras. Arbetet utföres på ackord, och till arbetet användes unga flickor i 17 å 19 års åldern. Priset som betalas är kr. 1:10 pr 1,000 blommor och arbetsförtjänsten uppgår i allmänhet till 5 å 6 kr. pr vecka, undantagsvis till 7 kr. Arbetsgivaren erhåller 7 kr. pr 1,000 blommor, och det antas att han på en enda säsong gör sig en nettovinst, som kan skrivas med femsiffrigt tal.

AFFÄRSREGISTER

Bad-Caféet
Malmtorgsgatan 3
Rekommendera sina goda frukostar, middagar och supéer till moderata priser.
A. T. 9774. Vördsamt Ch. Skoglund.

Obs. Syster Frideborgs Sjukskoterskebyrå
Aven Sjukhem
R. t. Vasa 99. Kungstensg. 22, 1 tr. A. t. 236 72.

Ivar Grönqvist
HERR- & DAMSKRÄDDERI
Ostermalmsgatan 25-27 (Hemgården). Allm. tel. 260 02
Utför beställningar och reparationer av alla sorters Herr- och Damkläder till billiga priser.
Beställningar utföras även när tyg tillsläppes.

SKÅNSK MAT
Pensionat Malmgren
Olovsgatan 3, 2 tr.
God och billig hel- och måltidsnackordering på kortare eller längre tid. Allm. Tel. 142 56.
Skånsk Fru.

Bada
Elektr. Ljusbud, Massagebad, Varmbad, Halvbad
4 Södermalmstorg 4.
2 tr. (Hiss.) Allm. Tel. 15 47

Damhattar
pressas, tvättas. Tagel- och flät. hattar sys om efter nyaste modeller. Panamahattar tvättas omsorgsfullt. Kom i tid.
HATTFABRIKEN
Klara Ostra Kyrkogata 5, 1 tr.

Barnmorskan Karin Kindvall
Roslagsgatan 20, Stockholm.
Emottager patienter i sitt hem. Trevliga enskilda rum med elektr. ljus. God omsorgsfull vård.
Rikstel. Vasa 464. Allm. Tel. 224 45.

O. F. Nordströms
A. T. 11806 DAMSKRÄDDERI A. T. 11806
47 Westerlånggatan 47, 2 tr.
Modernt snitt! Snabbt utförande! Billigaste priser

DAMER! SEN HIT!

Fru Ostman-Kaldén öppnar den 1:sta Sept. i sitt hem, Frejg. 21. III tr., tillklipnings- och avprovningabyrå för allt vad till barn- och damkläder hör. För damer som vilja se sina kläder själva eller som använda sig av hemsömmerskor bör byrån bli till verklig nytta. Byrån är öppen alla dagar med undantag av Lörd. från 10 f. m. till 8 e. m., dessutom Tisd. och Fred. mellan 7-9 e. m.
Vidare upplysningar pr Telefon Allm. 10131.

Golfkappor
Nyheter för våren i silke, ylle och bomull.
Malmö Trikåmagasin
CECILIA AHLSTRÖM
Rikstel. 11 52. Amiralsgatan 17

Rösträtt för Kvinnors
tionde nummer för 1915 innehåller bl. a.:
Där deras plats borde varit.
Internationella kvinnokongressen i Haag 28-30 april. Av Anna Holm.
Omvägar. Av Gwen.
Den grymma läxan. Rec. av G. H. E.
Förvärvsverksamhet — en förödmjukelse. Av Valborg Ulrich.
Blommor. Av Anna Lenah Elgström.
Herr Laurins ättombön. Av Jus Suffragii.
De engelska kvinnornas krigstjänst. Av Gertrud Rodhe.
»Kvinnorna under vapen — en kulturfara.»
»Det omöjliga som måste ske.»

Frida Janssons HEMBAGERI
14 Kommandörsgatan 14
Beställningar å tårter och Namnsdagskakor emottagas. Allm. Telefon 29 81.

Damgarderoben
48 Upplandsgatan 48
ALLM. TEL. 287 25 — STOCKHOLM
REKOMMENDERAS.

Blushasaren "SVEA"
57 Karlbergsvägen 57 (hörnet av Vikingagatan). Allm. Telefon Vasa 88 60.
Beställningar å finare och enklare klädningar och blusar.
Förstklassigt arbete garanteras

VAR OCH HUR?
Grevturegatan 24 B
RÅDRÄGNINGSBYRÅ
Affärsförmedlingar, utyrningar m. m.
Juridiskt biträde lämnas.
R. T. 126 80. Anna M. Rettig A. T. 181 54.

DAMERNAS
speciella uppslagsbok, oundgänglig för alla åldrar, erhålles då Kr. 1.30 insändes i postansvarning till
SVENSKA BOKEXPEDITIONEN
STOCKHOLM C.

JACOBSONS VÄLKÄNDA TAPISSERI-AFFÄR
24 B Grevturegatan, vid Tattersall.
10 % RABATT — I VAROR — FRITT VAL.

Juridiska Inkasso- & Advokatbyrån
Mästare Samuelsg. 37, Stockholm. Effektivaste Inkasseringsbyrå. Rättegångar, soliditetsupplysningar, boutredningar, skilsmässor och alla juridiska uppdrag. Billigt o. punktligt. R. t. 11 05 A. t. Br. 85 15.
A. M. PETTERSON
S:t Paulsgatan 2 B, Allm. Tel. 801 14
Försäljer och reparerar KAPPAR och PARAPLYER
Renovering av Galanteri- och Konstarbeten av Ben, Sköldpadd och Pärlmör m. m.
Välgjort arbete garanteras.

DAMER! SEN HIT!

Fru Ostman-Kaldén öppnar den 1:sta Sept. i sitt hem, Frejg. 21. III tr., tillklipnings- och avprovningabyrå för allt vad till barn- och damkläder hör. För damer som vilja se sina kläder själva eller som använda sig av hemsömmerskor bör byrån bli till verklig nytta. Byrån är öppen alla dagar med undantag av Lörd. från 10 f. m. till 8 e. m., dessutom Tisd. och Fred. mellan 7-9 e. m.
Vidare upplysningar pr Telefon Allm. 10131.

Nyheter för Våren
i Parasoller, Paraplyer & Käppar
nu inkommet i
LOTTEN LJUNGSTRÖMS PARAPLYMAGASIN
Drottninggatan 73 A.
OBS! Ett parti PARASOLLER sedan förra året bortslumpas till halva priset.

Arvika Vagnfabrik, Arvika.
Sveriges största fabrik för tillverkning av alla sorters lyx- och arbetsåkdon
Utställning: David Bagaresgata 1, Sthlm.
Priskurant på begäran. Rikst. Arvika 87, Sthlm 45 44.
Begär priskurant även i Kullageraxlar.

A. WAHLGREN
SLAKTERI & CHARKUTERI
15 B Nybrogatan 15 B
Rikst. 30 54. Allm. 88 80 & 230 52
FILIALL:
17 Storgatan 17
CHARKUTERI
Rikst. 81 94 Allm. 88 65
Till landsorten ferm expedition.

Stockholm. Ivar Haggströms Boktryckeri A. B., 1915.